

arta și vânătoria

Vânătoarea de oameni își trage rădăcinile și izvoarele din harta ei topografică la casa de scont: e un lucru de înțeles pentru dulcea și subtila halucinație: omul. E normal și destul de bine, un lucru destul de nebunesc în repetiția care capătă mereu o nouă însemnătate la ultima ei apariție. Dar rezultatele vânătoria de oameni, vândute la Bursă, trebuie expuse. Cu strălucire și cadru. Tocmai aici crește o barbă deasă în jurul ideii clare pe care mi-o fac, ea nu are încă patruzeci de ani de existență și de muncă cinstită. Mi-e groază de nebunie și de forma ei platonice, care e absurdul și poezia. „Mi-e groază“ nu mai are sarea neplăcută de odinioară, asta vrea să zică astăzi că fumez o țigară.

Oamenii sunt de nepătruns; cei care cred că oamenii se pot întrepătrunde ca două mâini împreunate pe o burtă, greșesc, mint și fac o proastă afacere. Valorile sunt la fel de elastice ca legile de bronz. Conflictul nu mai există, căci suntem în buzunarul verii. Proasta speculație în ce privește Institutul, care exprima altădată o injurie, ne-a făcut să vedem lucrurile pe același plan: piața Vendôme, care nu putea să conțină muștar peiorativ, nu e decât o constatare pur verbală. Ideile noastre sunt clare și n-au nevoie să se exprime, sportul care constă în a porni, paralel cu ideile, respirații care aleargă și discută, e cunoscut de cei mai puternici dialecticieni ai noștri. Ele sunt cele care vor să domine și să aibă dreptate. Însă chiar și cele mai frumoase femei din

Franța n-au reușit decât să se arate la Cazinoul din Paris. Limbajul s-a uzat foarte tare, și totuși el umple singur *viața* celor mai mulți dintre oameni. Ei nu știu decât ceea ce a știut viața să le povestească. Caraghioslâcul și micul aer peiorativ sunt pentru ei savoarea limbajului, sarea vieții. Dada a intervenit brutal în această mică istorie de gospodărie cerebrală. Dar invențiile cele mai importante ale secolului au trecut neobservate: periuța de dinți, Dumnezeu, aluminiul. Așadar, Doamnă, luați seama și înțelegeți că un produs cu adevărat dada e altceva decât o strălucitoare etichetă.

Dada a desființat nuanțele. Nuanța nu există în cuvânt, ci în creierele cu celule prea înghesuite ale câtorva oameni atrofiați. Niște noțiuni simple servind drept semne surdo-mușilor sunt cu totul de ajuns ca să exprime cele patru sau cinci mistere pe care le-am descoperit.

Influențe active se fac resimțite în politică, în comerț, în limbaj. Toată lumea și ceea ce se află înăuntrul ei a alunecat puțin spre stânga împreună cu noi. Dada a înfipt canula în pâinea caldă. Mic cu mic, mare cu mare, el distruge. Și vom vedea de asemenea anumite libertăți pe care ni le luăm zilnic față de sentiment, de viața socială și morală, redevenind niște măsuri obișnuite. Încă de pe-acum, libertățile nu mai sunt considerate crime, ci mâncărimi.

proverb dada

Paul Eluard vrea să realizeze o concentrare de cuvinte, cristalizate ca pentru popor, dar al căror înțeles rămâne nul.

De exemplu, definiția: *Un proverb e un proverb*, sau: *Un proverb foarte proverb*. Proverbul dada rezultă dintr-o sonoritate cu aparențe multiple, pornită din toate gurile cu forța de inerție și cu convingerea tonului, dar care se așază cu calmul timpului pe vin. Motivul proverbului popular este observația, experiența, cel al proverbului dadaist e o concentrare spontană care se vâără sub formele celui dintâi și poate ajunge la același grad și rezultat: mică nebunie colectivă a unei plăceri sonore.

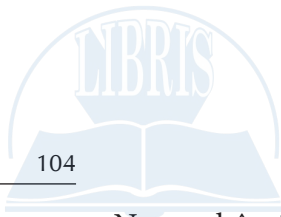

falimentul umorului răspuns la o anchetă

Cred că ar trebui inventate noi cuvinte care să poată exprima mai bine ceea ce s-ar vrea să se înțeleagă prin umor. Eu am încercat să introduc un cuvânt lipsit de semnificație: „Dada“.

Spontaneitatea închide circuitul problemelor și lumea pe care fiecare o creează în sine însuși, purifică opera de artă și generează împărtășirea intimă a sufletului cu lucrurile. Acesta e marele principiu al subiectivismului, nobila forță a realității, cunoașterea individului, care vor caracteriza arta ce va să vină. Deosebirea dintre arta latină (simplitate activă) și arta germană, rezultat al unor cercetări grele și sistematice până la a nu mai distinge munca de scânteia creatoare, e definită de spontaneitate. Opera țâșnită, orânduită printre elementele existenței.

Nu e destul, oare, să spunem: Rimbaud + Lautréamont + Jarry: cea mai pură și complexă expresie a artei franceze? Nu cred că se va reuși aranjarea într-un sertar a celor mai *cosmici-diverși* scriitori. Bogăția lor, al cărei loc este printre marile apariții și evenimente ale naturii, diversitatea cosmică, supremă putere de a exprima inexplicabilul în mod simultan, fără o discuție logică precedentă, printr-o severă și intuitivă necesitate, îi așază deasupra clasificărilor și formulelor.

Nu cred în influențe, mă gândesc câteodată (către orele 6 seara) la un spirit comun epocii, însă mă declar dușman al criticii explicative și al obiectivității. (Unde este oare frumosul sistem definitiv și perfect ce ne este promis de 3.333 de ani, și fericirea onaniștilor? Discuțiile filosofice nu mă distrează, căci eu sunt partizanul Telefoniei-Fără-Fir). Nu cred nici în elementele motorii ale artei, care nu sunt nici regulamentul frumosului, nici controlul, nici consecința lui; și pe care le-am găsi mai degrabă pe piscul de la intersecția a două linii paralele, într-o formație submarină de stele și de avioane transcromatice. În sângele pietrelor, poate, în întunericul metalelor celulare și al cifrelor și în saltul imaginilor sub scoarța copacilor.

*am văzut
„omul care se dezumflă”
la olympia*

În curtea grea de oboseală, doi oameni dorm – pastile de ore dificile pe cadranul literaturilor omenești. O șaretă, scânduri, mobile miros a lemn tânăr și a rășină. De ce suntem așezați într-un fotoliu ca să vedem cum coboară din somn în moarte? Ieșim întotdeauna pe scara de serviciu. Moartea are culoarea plumbului, mustățile ei cad ca aripile păsărilor lumești. Brațele cad. Pieptul e greu. Mușchii picioarelor sunt de gelatină. Totul e umflat de o respirație osândită. Iar această grămadă de stofă și de carne obișnuită se înșurubează în spirală în centrul de gravitație care-o cheamă. Tovarășul lui e puternic. El nu înțelege. Încearcă să-l așeze pe un scaun. Ca să nu mai stea alături de un cadavru. El nu înțelege nimic. Celălalt continuă să cadă. Se încăpățânează. Devine furios. Nu vede decât tăcerea echilibrului. Asta durează ca și cursul normal al unei boli. Ei stau așezați unul lângă altul pe scaune și dorm. Soarele. Se trezesc. Primul, omul care se dezumflă. Și se scarpină-n capul în care mișună nervozitățile animale.